

1

Heden, New York City

‘Is dit het?’

Sera James rende zo opgewonden op haar hoge hakken door de voordeuren de galerie op Manhattan binnen dat ze bijna uitgled op de hardhouten vloer. Ze kwam verhit tot stilstand voor het grote doek dat tegen de achterwand hing en vroeg ademloos: ‘Weet je het zeker... is ze het?’

‘Heb je de hele weg hiernaartoe gerend, Sera?’

‘Ja. Zou jij dat niet doen dan?’ Ze gaf het zonder gêne toe. Zodra ze was gebeld, had Sera zich met haar ellebogen de metro uit gewerkt en was ze als een razende de acht straten naar de galerie teruggerend, taxi’s en scheuren in de stoepen ontwijkend.

Penny knikte. ‘De mannen achter in de zaak hebben het krat net opengemaakt. Kun je geloven dat het hier al een week stond zonder dat we het wisten?’

Ze schudde vol ongeloof haar hoofd. ‘Onbegrijpelijk.’

Sera trok de chifon sjaal van haar hals en bewoog haar schouders om zich van haar trenchcoat te ontdoen. Ze liep even weg en legde ze op de antieke, houten toonbank die zich achter in de galerie over de hele breedte van de winkel uitstreckte. Ze draaide haar lange haar, dat zo zwart was als ebbenhout, in een knot en stak die boven op haar hoofd vast met een potlood dat in de buurt lag. Pas toen ze zich naar haar assistente omdraaide,

zag ze dat het meisje zich niet had verroerd. Penny stond zo stil als een standbeeld. Alleen haar wijsvinger, die aan een rossige haarlok in haar nek draaide, bewoog.

Sera lachte. Als haar assistente een haarlok om haar vinger begon te draaien, was er iets wat haar aandacht volledig opeiste.

‘Je doet het weer, Penny.’

De handeling verried wat er in Penny omging, maar Sera nam het haar niet in het minst kwalijk. Dit was een bijzonder moment. Als het schilderij was wat ze allebei vermoedden, was ontzag volkomen op zijn plaats. Als de rest van de stad aan de andere kant van de voorramen voorbij zou razen, zouden ze het geen van beiden merken. En het zou hun niet kunnen schelen ook.

‘Ik vind het alleen jammer dat het niet het origineel is.’ Penny stak Sera zonder haar ogen van het doek af te wenden een envelop toe. ‘Maar we zijn weer een stap dichterbij en daar gaat het om.’

‘Heb je de randen bekeken?’

‘Mijn handen trilden steeds verschrikkelijk,’ bekende Penny terwijl ze haar hoofd schuin hield. ‘Maar ja. De negatieven zitten erin.’

Sera maakte de envelop open en hield de negatieven tegen het licht. Penny had gelijk: het schilderij voor hen leek als twee druppels water op het schilderij dat ze zochten. De randen inspecteren was de enige manier waarop je het origineel van een kopie kon onderscheiden. En als de randen niet klopten, kon dit niet het schilderij zijn dat ze zochten. Ze was bijna de moed verloren toen het tot haar doordrong dat het, hoewel het niet hét portret was, toch wel een portret van háár was. De randen waren niet zo belangrijk vergeleken bij die indringende blik, die de kijker maar bleef achtervolgen.

Sera slikte moeizaam en dacht eraan hoe lang ze op dit moment hadden gewacht. Ze stopte de negatieven weer terug in de envelop. ‘Het mag dan een kopie zijn, maar ik wil het toch weten. Hoe heb je het gevonden?’

‘Door een boedelverkoop,’ antwoordde Penny. Haar stem klonk bijna dromerig. ‘Iets ten noorden van San Francisco.’

‘En weten we wie het heeft verkocht?’

Penny knikte weer en trok nu op een vreemde manier een wenkbrauw op. ‘Dat is het mysterie. Het is een of andere zakenman. Een onroerendgoedfinancier. Hij heet William Hanover. Ik heb zijn kantoor gebeld om iets te vragen en hij nam onmiddellijk contact met ons op. Hij zei dat hij het bedrijf van zijn overleden grootvader liquideert. Zijn naam zegt me helemaal niets en ik zit net als jij al meer dan twee jaar achter dit schilderij aan. Niemand in de kunstwereld heeft ooit van hem gehoord.’

Zijn naam kwam haar ook niet bekend voor. Wie was deze William Hanover en hoe was hij aan een schilderij gekomen dat een volmaakte kopie was van het schilderij dat zij zocht?

‘En hebben we een bod gedaan?’

‘Hmm-mm. Ik vermoedde dat jij dat zou willen, dus ik heb royaal geboden.’

Penny’s antwoord wekte weinig vertrouwen. Sera schudde haar hoofd. ‘Maar waarom klink je dan alsof je slecht nieuws voor me hebt?’

‘Omdat hij zegt dat hij het niet wil verkopen. Geld is kennelijk niet genoeg.’

‘Maar je zei net dat het een boedelverkoop was.’

‘Klopt,’ onderbrak Penny haar. ‘Maar ik kwam het schilderij bij toeval op een veilingsite op internet tegen. Het was het doek dat mijn aandacht trok in plaats van het voorwerp dat te koop stond. Ik was tussen oude foto’s van boedelverkoop van de afgelopen herfst aan het grasduinen. Sieraden en zo. Je weet wel, de gebruikelijke dingen. Ik had net een enorm bestand met kunst doorgespit toen ik een foto van dit schilderij tegenkwam, vaag en nauwelijks zichtbaar op de achtergrond, achter een vaas die te koop werd aangeboden. Maar er bestaat geen twijfel over. Ze is het.’

Haar assistente deed een stap achteruit, bekeek het schilderij en duwde toen een klembord tegen haar kin, alsof ze betoverd was door de aanblik van bovenaardse schoonheid.

‘Het waren haar ogen, Sera. Ze brandden dwars door mijn computerscherm en zogen me naar binnen. Als zoiets tenminste kan.’

‘Dat kan.’ Haar was hetzelfde overkomen toen ze het schilderij als jong meisje voor het eerst had gezien. Nu ze eraan terugdacht, leek dat moment nog onwerkelijker.

‘Ik kieperde een hele beker koffie over mijn kleren toen ik het voor het eerst op mijn computerscherm zag.’ Op Penny’s gezicht verscheen de glimlach die het handelsmerk van de jonge studente kunstgeschiedenis was en die haar kuiltjes in haar wangen bezorgde.

‘Herinner je je die ivoorkleurige trui die ik van je heb geleend? Ik hoop dat je die niet binnenkort terug wilt.’

‘Nee,’ antwoordde Sera naar waarheid en ze deed in gedachten verzonken een stap naar het doek toe. ‘Laat maar zitten. Dit is mooier.’

‘Ja, hè?’ Ze bleven even staan, sprakeloos, gevangen door de schoonheid van het doek. Penny schudde haar hoofd en fluisterde zacht: ‘Na al die tijd is ze eindelijk hier.’

Het had veel te lang geduurd, dat was zeker.

Vanaf het moment dat Sera het kunstwerk op haar achtste voor het eerst had gezien, had de bovenaardse schoonheid ervan haar niet meer losgelaten. Een eenvoudig driekwart portret van een jonge vrouw van een jaar of twintig met een gladde, iriserende huid en indringende, bijna dierlijke blauwe ogen. De zachtheid van de mond, het verdriet in de gelaatstrekken... de grimmige kilheid van het geschoren hoofd, die een schoonheid toonde die van haar luister was ontdaan... de opvallende, getatoeëerde cijfers op de linkeronderarm die om de viool lag.

‘Laat ik even de feiten op een rijtje zetten.’ Sera stond kaarsrecht. Ze droeg een strakke rok en een klassieke, witte blouse.

Ze had haar armen over elkaar geslagen en haar voet tikte op de grond terwijl ze probeerde haar gedachten te ordenen. ‘We hebben dit schilderij bij toeval gevonden, maar het is niet het origineel. En hoewel het een afbeelding is van het meisje waar we al een tijd naar op zoek zijn, is het niet te koop. De eigenaar wil er geen geld voor aannemen.’

‘Zo kun je het wel samenvatten, ja. Ik wou dat ik kon zeggen dat het anders was.’

Sera bleef even staan, zich afvragend hoe het schilderij dan in haar galerie kon hangen. ‘Dus... hoe is het hier ook alweer terechtgekomen?’

‘Het is hiernaartoe gestuurd omdat we het mogen lenen.’

‘Waarom lenen?’ Sera boog zich voorover en knikte naar de fijne penseelstreken.

‘Dat is het ’m nu juist.’ Penny’s stem klonk aarzelend.

Sera draaide zich half om, keek nieuwsgierig naar Penny en zag dat die op de nagel van haar duim stond te bijten. Haar voorhoofd zat vol rimpels, alsof de zomerzon in haar ogen scheen. Sera ging weer overeind staan en zette haar handen in haar zij. Ze glimlachte bijna om het gedrag van haar vriendin.

‘Penn... wat is er in vredesnaam? Houd je soms iets voor me achter?’

‘Hij wil jou persoonlijk spreken.’ Penny zag eruit alsof ze in elkaar zou krimpen. ‘Over zijn voorwaarden.’

Sera glimlachte nu breeduit. Had die man voorwaarden? ‘Zijn voorwaarden waarvoor?’

‘Om jou in te huren.’ Penny glimlachte nu zelf ook, bijna tegen wil en dank. ‘Of ons, liever gezegd. Hij is bereid een krankzinnig bedrag te betalen voor de diensten van de galerie die op zoek is naar hetzelfde als hij: het originele schilderij van ons meisje.’

‘Heb je uitgelegd waarom wij het schilderij zoeken?’

‘Ja, natuurlijk. Ik heb hem verteld dat wij graag kunst uit de Holocaustperiode voor de galerie willen aankopen, maar ik

moest het wel een beetje afzwakken. Het leek me niet handig om tegen een volslagen vreemde met wie we misschien moeten onderhandelen iets te zeggen in de geest van “ze droomt er al sinds haar jeugd van om het schilderij te vinden”. Ik bedoel, als hij een kopie van het schilderij heeft, is hij misschien ook wel degene die ons aan het origineel kan helpen. Ik heb hem de waarheid verteld.’ Penny trok een papier van het klembord en stak het haar toe. ‘Of in ieder geval genoeg om een uitnodiging en een vliegticket naar de westkust van hem los te krijgen. Je vlucht gaat morgen – op zijn kosten.’

Aarzelend speelde ze met het idee dat de man een dubbele agenda kon hebben.

‘Goed. Wij weten allebei waarom ik naar het schilderij op zoek ben. Maar waarom wil deze William Hanover het? Heeft hij dat gezegd?’

Penny schudde haar hoofd. ‘Ik denk dat we daar door dit ticket wel achter komen.’

Sera nam het ticket met trillende vingers aan.

Twee jaar.

Twee jaar geleden was haar wereld ingestort, had ze zichzelf op haar werk gestort en was ze opnieuw gefascineerd geraakt door het geheim van het schilderij. Ze mocht dan misschien als kind al over het verdwenen schilderij hebben gehoord, maar ze had zich pas echt voorgenomen het mysterie op te lossen toen ze niets meer overhad. Als ze voor het vinden van het laatste puzzelstukje met die William Hanover moest gaan samenwerken, dan deed ze dat. *Dank U, Heer*. Het onuitgesproken gebed vrolijkte haar op een of andere manier op. *We hebben haar bijna*.

‘Penny.’ Sera glimlachte. ‘We halen haar eindelijk naar huis.’

2

3 december, 1942
Wenen, Oostenrijk

‘Ze is in shock.’

De dokter had zijn hoofd in de kou naar buiten gestoken, links en rechts de verlaten straat afgespeurd en haar toen het huis in getrokken. Adele hoorde het geluid van grendels die werden verschoven toen hij de deur achter hen op slot deed. Hij nam haar mee de zitkamer aan de voorkant van het huis binnen, waar een verschoten, brokaten bank tegen de achtermuur stond tegenover twee donkerrode leunstoelen met uitgezakte kussens, gelakte houten armleuningen en klauwvoetjes. In de haard brandde een knapperend vuur.

‘Kom maar, breng haar maar naar het vuur.’

Hij sprak tegen iemand. Ze wist niet wie. Het enige wat ze wist, was dat ze voorlopig veilig was. Niemand had haar gevolgd. Ze had uit voorzorg om de paar stappen achterom gekeken en was in de schaduwen van verschillende besneeuwde straten op haar schreden teruggekeerd voordat ze op de stoep van de dokter was blijven staan.

‘Wat mankeert haar?’ De vrouwenstem sloeg over. Adele kon haar niet kwalijk nemen dat ze bang was. Zij was ook bang. Iedereen in Wenen was bang. ‘Moet u zien hoe ze trilt.’

Adeles handen trilden inderdaad. De rillingen trokken van haar vingertoppen naar de holten van haar elleboog alsof er stroom-

stoten door haar lichaam gingen. Of het van de kou kwam of door haar ontsteltenis over de gebeurtenissen waarvan ze net getuige was geweest, wist ze niet. Adele was nooit eerder in shock geweest. Ze had nooit eerder iemand vermoord zien worden. Tot vanavond.

‘Het doet zeer,’ fluisterde ze moeizaam, want ze voelde pijn. Die was eerst verdoofd geweest, maar nu ze veilig was, werkten haar zintuigen weer. Bijna ondraaglijke steken brandden onder haar huid als gloeiende sintels uit de haard.

‘Ja, ik weet het.’

‘Het spijt me, dokter. Ik kon nergens anders heen.’ Hij moest weten dat er iets vreselijks was gebeurd, want anders had ze niet in het holst van de nacht met haar bebloede vuisten op zijn deur gebonkt. Dokters werden op alle mogelijke uren wakker gemaakt, wist ze. Maar het was onwaarschijnlijk dat hij al eerder op deze manier uit bed was gehaald.

‘Sst. Ga hier maar zitten, kind,’ zei hij en hij schoof een stoel bij het vuur. ‘Je wordt wel weer warm van de haard.’

De dokter hielp haar om te gaan zitten en begon twee vrouwen, die aan weerszijden achter hem kwamen staan, opdrachten te geven. Adele kon ze net onderscheiden in het gedempte licht van de voorkamer; een jonge vrouw van een jaar of vijftien en een oudere vrouw met een stuurse uitdrukking op haar gezicht en een voorhoofd vol rimpels.

‘Trek de gordijnen goed dicht. En haal alsjeblieft een glas wijn voor haar,’ vervolgde hij. Zijn lage stem kwam vanonder een zware, grijze snor. ‘En breng me daarna een kom warm water, verband en een paar dekens. We moeten zorgen dat ze weer warm wordt.’

‘Maar de wijn is bijna op,’ fluisterde de jonge vrouw.

‘Dan hebben we nog genoeg voor een dame die er behoefte aan heeft.’

Adele luisterde naar hun gefluister. Het viel niet mee om aan wijn te komen. Ze waren gewaarschuwd dat ze er zuinig mee

moesten omspringen. Wie wist wanneer de oorlog voorbij zou zijn en wanneer er nieuwe voorraden zouden komen?

‘Ik kan geen betere reden bedenken om het op te maken. Het is voor juffrouw Adele,’ zei hij. ‘Toe, kind, ga het alsjeblieft halen.’

De man streek haar wang en richtte zijn aandacht weer op de oudere vrouw die door de kamer was gaan ijsberen. Af en toe wierp ze een blik op Adele. Dan schudde ze haar hoofd en mompelde iets. Uiteindelijk bleef ze staan en tuurde ze tussen de dikke, wollen gordijnen door naar de donkere straat.

‘Dieter, wat is haar overkomen?’ De oudere vrouw liep naar haar toe en hoewel ze zacht fluisterde, was haar zware, Oostenrijkse accent duidelijk hoorbaar.

‘Ik weet het niet. Je hebt haar net als ik horen kloppen. Toen ik opendeed, zag ik juffrouw Adele bibberend op onze stoep staan.’

‘Was ze alleen?’

Hij gaf geen antwoord. In plaats daarvan glimlachte hij respectvol naar Adele. Pas daarna wendde hij zich weer tot de onrustige vrouw. Hij fluisterde iets tegen haar terwijl de vrouw haar ogen op haar gericht bleef houden.

Adele had haar al eerder ontmoet. Ze was de vrouw van de dokter. Ava heette ze en hoewel het een paar jaar geleden was dat hun paden elkaar hadden gekruist, was haar gezicht niet veranderd. De kringen onder haar ogen waren net zo grauw als haar haar, dat ze onder haar verschoten paisley sjaal had weggestopt. Ze zag er onverzorgd en streng uit, net als iedereen in Wenen, want de oorlogsjaren hadden hun tol geëist van de mensen die nog in de stad woonden. Maar Adele herinnerde zich vooral haar hooghartige afkeuring. De samengeknepen lippen en de onveranderlijke frons waren in het verleden even afwerend geweest als nu.

‘Je weet wie ze is.’ Ze beet de dokter de woorden toe alsof ze hem beschuldigde. ‘Heel Wenen kent de lieveling van het orkest.

Hoe haal je het in je hoofd om haar hier te willen verbergen? Ze wordt onmiddellijk herkend. Ze zullen willen weten waarom we een vrouw als zij in zo'n toestand in ons huis hebben toegelaten.'

Hij schudde zijn hoofd.

'Dieter...'

Hij onderbrak de smeekbeden van zijn vrouw met een zachte, maar resolute berisping. 'Ik kan haar niet buiten laten staan! Dit is juffrouw Adele. Zelfs een vreemde zou ik niet wegsturen en de dochter van Fredrich Von Bron zelf al helemaal niet. Ik heb mijn leven aan die man te danken. Ben je dat vergeten soms? Hij heeft me in de Eerste Wereldoorlog gered. Dit is zijn dochter en daarom is ze bijna familie. Als zij onze hulp nodig heeft, krijgt ze die zonder voorwaarden.'

'Maar dan komen ze ons ook halen. Ze zouden je eigen dochter kunnen deporteren! Begrijp je niet wat dit zou kunnen betekenen?' De vrouw wrong haar handen en haar blik schoot van het gezicht van haar man naar Adele. 'Ze moet weg. Geef haar brood en wijn en stuur haar dan weg.'

'Er wordt niemand gedeporteerd. Ga nu maar. Doe alsjeblieft wat ik heb gezegd.' Dieter richtte zijn aandacht op Adeles handen. De vrouw liep met zware, bonkende stappen over de hardhouten vloer weg.

'Adele, je bent gewond.' Hij trok een houten kruk bij, ging erop zitten en begon haar wollen jas en geweven sjaal uit te trekken, want uit beide kledingstukken drupte hier en daar wat bloed op de grond. 'Laten we die jas maar uitdoen. Dan kan ik even kijken, goed?'

Ava kwam terug en legde een stapeltje verband onder handbereik. Ze ging niet weg, maar bleef als een geest in de schaduw bij de deuropening rondhangen.

'Mooi zo,' zei hij glimlachend en knikkend toen de jas uit was. 'Je trui... armen en lichaam... daar is geen bloed te zien.' Zijn handen gingen knedend langs haar armen op en neer.

‘Niets gebroken. Je bent nergens anders gewond, hoor. Dat is fijn.’

‘Mijn handen.’ Adele kon niets anders zeggen. Ze stak haar handen uit om hem de wonden te laten zien waaruit rode druppels bloed bleven komen, die op de lichtbeige jurk vielen die ze aan had.

‘Ja, ja. Ik begrijp dat dat veel pijn moet doen,’ antwoordde Dieter en hij legde haar handen in de zijne om de wonden voorzichtig droog te deppen. ‘Laten we die maar direct gaan verzorgen.’

‘De wijn, papa.’ Zijn dochter tikte hem op zijn schouder en gaf hem een beschadigde kan die nog niet half vol zat. Ze zette een zwarte dokterstas bij zijn voeten.

‘Hier, drink maar eens.’ Dieter bracht het glas naar Adeles lippen, maar ze kon het niet opbrengen om te drinken. Het was wel het laatste wat ze wilde. Alles wat ze zou inslikken, zou er onmiddellijk weer uit komen.

‘Het gaat niet.’ Adele duwde het glas weg. ‘Alstublieft.’

Dieter keek over zijn schouder terwijl zijn dochter met haar moeder door de deur de kamer uitliep. De twee zagen eruit als nerveuze gieren.

‘De kom? Ik heb water nodig,’ merkte Dieter op. Er klonk wat frustratie in zijn woorden door. ‘Ik kan haar wonden niet zonder water schoonmaken. Daarna dekens en een mand brood, Astrid. Ze heeft eten en warmte nodig. We moeten iets aan die kou doen, want anders is ze morgen ziek.’

Ava leek haar man opnieuw te willen tegenspreken, maar hij ging door met zijn opdrachten voordat ze een woord kon zeggen.

‘En blaas de kaarsen bij de voordeur uit voordat je het bloed op de deur wegpoetst.’ Hij trok een tafeltje naast zich en zette de kan met wijn erop. ‘Ga nu, alsjeblieft. Allebei.’

De oudere vrouw zuchtte en trok haar dochter achteruit door de ronde ingang van de zitkamer. Haar gemopper echode door de gang.

Adele keek de vrouwen na en sprak de dokter toen aan. ‘Heb ik u last bezorgd door hiernaartoe te komen?’

‘Nee, kind. Nee, hoor,’ antwoordde hij terwijl hij zijn hoofd schudde. ‘Goed, laat me je handen verzorgen, Adele. Wat is er gebeurd?’ Hij begon weer voorzichtig het bloed van haar handen te vegen. Na alles wat haar was overkomen, had ze iemand nodig die ze in vertrouwen kon nemen. Haar leven hing er nu van af.

‘Ze... hebben ze... doodgeschoten,’ zei Adele. Na elk woord zweeg ze even en ze worstelde met haar onderlip, die was gaan trillen.

‘Doodgeschoten? Wie is er doodgeschoten?’

Adele schudde haar hoofd. Het leek nu allemaal zo anders. Ze was naïef geweest. Dwaas. Wat had ze gedacht? Dat mannen met geweren hun wapens niet zouden gebruiken?

‘De familie Haurbech.’ Adele mompelde de woorden. Huive-rend voegde ze eraan toe: ‘Elsa, mijn vriendin. Haar man speelde soms in het orkest, tenminste... tot ze hem doodschoten! Zelfs de kleine Eitan...’

Hij liet zijn kin zakken en keek over zijn brilmontuur met dubbelfocus glazen. ‘Wie zijn de Haurbechs? En hoe kwam het dat je op een avond als deze bij ze was?’

Adele kneep haar ogen bij die vraag stijf dicht en schudde haar hoofd. Beelden van de afschuwelijke gebeurtenissen van die nacht schoten door haar hoofd – rennen, overal donkere stegen, de doordringende geur van vis bij de kade, de ijsskoude wind die in haar neusgaten brandde. En stilte. Om haar heen had een onheilspellende stilte gehangen, die alleen was verbroken door haar hortende ademhaling en het roffelen van haar schoenen op de natte bestrating. Toen, plotseling, lawaai, scheurend door de nacht. En vallende lichamen... de schok. Haar hart was blijven stilstaan en was toen zo gaan bonken dat ze dacht dat het uit haar borstkas zou barsten. De smartelijke kreten en het geknal van geweervuur dat pijn deed aan haar oren... de hand van de kleine

Sophie die uit de hare werd gerukt... brekend glas... haar voeten die uitgleden in bloed dat een plas op de grond had gevormd toen ze probeerde ervandoor te gaan...

Ze huiverde weer voordat ze haar volgende woorden uitsprak. 'Ze werden in een broodwagen geladen.'

'Waar?' Als haar korte verslag hem had geschokt, liet hij dat niet merken. Hij hield haar handen vast, bleef ze met de strookjes verband deppen en wachtte tot ze zou antwoorden.

Adele dempte haar stem en fluisterde. 'Niet ver hier vandaan, bij de vismarkt. Ze hadden zo lang gewacht voordat ze uit hun schuilplaats kwamen.' Haar stem brak door een onderdrukte snik. 'En ik had hun beloofd dat alles in orde zou komen als we het vanavond probeerden.'

'Adele? Waar heb je het in vredesnaam over?' Dieter keek haar recht in haar ogen. De schrik die ze had verwacht, stond nu duidelijk zichtbaar op zijn gezicht te lezen en hij keek haar onderzoekend aan.

Ze wist wat ze toegaf.

Ze kreeg de doodstraf als de Duitsers erachter kwamen. Nee, haar lot zou bezegeld zijn als wie dan ook achter de waarheid kwam. De Oostenrijkse Adele Von Bron, dochter van een hoge ambtenaar van het Derde Rijk, populair bij de beau monde, een getalenteerd violiste met een veelbelovende toekomst voor zich, hielp Joden die in het geheim de stad uit vluchtten? Het was een schokkende onthulling, die zelfs zij niet kon geloven. Als ze het wisten... als wie dan ook het wist... was ze zo goed als dood.

'Ik heb samengewerkt met Vladimir. Kent u hem?'

Hij knikte. 'Ja. Vladimir Nicolai. En hij speelt ook in het orkest?'

'Hij is cellist in het Philharmonisch,' gaf ze toe, hoewel Dieter niet kon weten hoeveel meer hij voor haar was. 'Hij heeft contacten in het zuiden die bereid waren het gezin op te vangen en ze naar Zwitserland te smokkelen.'

'En hoe lang doe je dit al, Adele?'

‘Bijna twee jaar,’ fluisterde ze. ‘Ik kwam er toevallig achter wat Vladimir deed, hoewel hij probeerde me ertegen te beschermen.’

‘En hij haalde je over om mee te doen?’ Dieter klonk niet alleen geschokt, maar leek omwille van haar ook een beetje verontwaardigd, alsof hij boos was dat de opstandige, jonge cellist haar door bedrog bij zijn activiteiten had betrokken. Of door geweld.

‘Nee, ik heb er zelf voor gekozen.’ Adele voelde haar krachten terugkomen terwijl ze haar hoofd schudde. ‘En volgens mij weet ik wat u denkt. Hij heeft me echt niet gedwongen. Vladimir is niet naar mij toe gekomen. Ik wist waar de familie Haurbech zat en ik wilde ze helpen vluchten.’

‘Hoe had je over ze gehoord?’

‘Dat doet er nu niet toe.’ Dat was de waarheid. Wat had het voor zin om nog meer levens in gevaar te brengen nu het gezin dat ze hadden willen redden dood was? ‘We hebben ze maandenlang geholpen.’

Dieter keek over zijn schouder voordat hij een antwoord fluisterde. ‘Maar ik dacht dat er geen Joden meer in de stad waren? Ik dacht dat ze allemaal al lang waren gevlucht of meegenomen. De Joden die ik kende, zijn al ruim drie jaar geleden uit Wenen vertrokken. Degenen die niet zijn vertrokken, tja... Hoe konden er nog in Wenen zijn? Is dat mogelijk?’

‘Ja. Er zijn er nog wat.’ Adele keek naar hem op en hoopte dat haar ogen hem zouden smeken op een of andere manier te helpen, haar misschien zelfs te vertellen dat ze droomde in plaats van in de gebroken werkelijkheid te leven. ‘Vladimir was daar bij me. Hij zei tegen me dat ik moest vluchten toen de Gestapo kwam. Ze kwamen uit het niets aanzetten. Ik liep in de beschutting van de gebouwen bij de vismarkt en leidde de kinderen de steeg uit om ze op de vrachtwagen te zetten, maar toen... Het ging allemaal zo snel.’

‘En wat is er vanavond gebeurd?’ vroeg hij terwijl hij haar hand in haar schoot drukte en een van de wonden begon te hechten. Haar gezicht vertrok van pijn.

‘Het was het oudste kind. Sophie. Ze gilte toen ze haar ouders doodschoten en hoewel ik mijn best deed, kon ik mijn hand niet snel genoeg op haar mond leggen. Ze...’ Adele was niet in staat om verder te vertellen en schudde haar hoofd.

‘Jij hebt kunnen vluchten.’ Dieter pakte haar kin met zijn hand en tilde hem op, zodat ze hem moest aankijken. ‘Hoe ben je ontkomen zonder dat ze je zagen?’

‘Vladimir trok ons de steeg door en rende met Sophie in de richting waar we vandaan kwamen. Hij tilde haar op en zei tegen me dat ik moest rennen. Dat ik moest rennen en niet moest omkijken. Hij had van tevoren gezegd dat ik naar een plek moest gaan waarvan ik wist dat die veilig was als er iets misging. Dus daarom ben ik hiernaartoe gekomen.’

Dieter knikte.

‘Vladimir is een goede man. Hij zorgt wel voor de kleine Sophie,’ stelde hij haar gerust.

‘Maar ik weet niet eens of hij heeft kunnen vluchten. Ze renden de andere kant op. En toen de kogels om ons heen begonnen te vliegen, hoorde ik hem schreeuwen.’ Adele tilde haar hand op en raakte met haar vingertoppen haar trillende lippen aan. *Hemelse Vader, leeft hij nog? Of was haar Vladimir ergens in een steeg doodgeschoten?* Die angst was maar al te reëel. ‘Hij brulde dat ik door moest rennen, dus dat heb ik gedaan. Ik heb de hele weg hiernaartoe door de sneeuw gerend.’

‘Noemde hij je naam?’

Daar had Adele nog niet bij stilgestaan. Had Vladimir die ge-roepen toen hij haar opdroeg zich uit de voeten te maken? Ze kon niet helder genoeg nadenken om het zich te herinneren.

‘Ik weet het niet...’ Adele deed haar ogen dicht. Op een of andere manier hielp dat haar om na te denken. ‘Ik geloof het niet.’

‘Weet je het zeker?’

Wist ze het zeker?

Met haar ogen dicht en een tollend hoofd beleefde Adele de

paar angstige momenten steeds opnieuw, luisterend of haar naam in haar geheugen klonk. De kreten waren echt, net als de geveerschoten, maar ze hoorde hem niet naar haar roepen. 'Nee, hij heeft mijn naam niet genoemd.'

'Goed zo.' Hij streelde haar pols. 'En je handen?'

Dat was waar. Ze had hem nog niet kunnen vertellen hoe het kwam dat haar handpalmen zo gewond waren.

'Ik keek achterom. Hij riep naar me dat ik moest wegrennen en dat deed ik ook, maar ik draaide me om toen ik geweerschoten hoorde.' Adele liet toe dat Dieter haar hand weer naar zich toe trok. Hij bekeek hem en bukte zich om iets uit de dokterstas op de grond bij zijn voeten te pakken. 'Ik struikelde over een krat en viel. Er lag glas van een gebroken ruit op straat en ik brak mijn val met mijn handen. Ik voelde dat ik me sneed aan het glas, maar ik stond op en rende verder.'

'Zo.' Dieter kwam overeind en suste haar toen haar tranen over haar wangen begonnen te rollen. 'Ik zal dit verzorgen. Ik weet dat je je zorgen maakt, maar je moet vertrouwen in hem hebben, hoor. Vladimir Nicolai klinkt als een capabel iemand. En wat betreft de handen van de concertvioliste... die zijn straks weer zo goed als nieuw. Dat beloof ik.'

'Maar tot die tijd... Hoe kan een violiste spelen met handen die ze niet kan gebruiken? Dan weten ze dat er iets is gebeurd en gaan ze vragen stellen. De bewakers hebben gezien dat iemand ze hielp om te vluchten. En ze hebben achter ons aangezeten. Het duurt niet lang voordat ze erachter komen. Misschien zijn ze ons op dit moment al aan het zoeken.' Adele keek hem smekend aan en een onuitgesproken verzoek om hulp had de plaats van haar tranen ingenomen. 'Wat moet ik doen?'

'Weet je zeker dat niemand je heeft gezien?'

Ze knikte.

'Adele, je bent bekend in dit land. Ik waardeer het dat je die arme mensen wilde helpen, maar hoe heb je je eigen leven op het spel kunnen zetten? Je weet net zo goed als ik wie je vader

is. Er hoeft maar één persoon te zijn die je herkent en je aan-geeft.’

Hij had gelijk.

Adeles muzikale talent was maar een van de redenen waarom ze in Oostenrijk bekend was. Als kleindochter van een beroemd violist en als dochter van een vermaard concertpianiste en een hoge Oostenrijkse generaal liet het geen twijfel dat ze bekend was. Ook haar vlasblonde haar en de blauwe ogen, die het handelsmerk van haar familie waren, hadden haar buiten het podium bekendheid bezorgd.

‘Mijn vader weet niets van mijn activiteiten,’ gaf Adele toe. ‘Als hij er wel van wist, vermoed ik dat hij me persoonlijk zou aangeven.’

‘Ik verwachtte al dat je vader niet van dat werk op de hoogte was.’

‘Maar zal ook maar iemand geloven dat ik de hele nacht thuis ben geweest? Mijn vader en moeder horen hier waarschijnlijk van door ons personeel. Wat voor excuus kan ik aanvoeren als ze mijn kamer binnengaan en het bed leeg vinden?’

‘Hoe ben je het huis dan uitgekomen?’

‘Ik heb gedaan alsof ik hoofdpijn had en ben na het avondeten naar mijn kamer gegaan. Ik heb gevraagd of ze me niet wilden storen.’

‘Mooi. Dat levert misschien wat tijdwinst op.’ Hij leek tevreden met haar excuus en vervolgde: ‘Je blijft hier tot we hebben bedacht wat we kunnen doen. We hebben een houtfornuis en een ledikant in de keuken. Daar kun je slapen,’ instrueerde Dieter haar terwijl hij zijn aandacht gericht hield op de stroken verbandgaas die hij om haar handen wikkelde. ‘Maak je geen zorgen. Je bent hier veilig. We besluiten morgenochtend wel wat ons te doen staat.’

Ze kon geen ander antwoord bedenken dan: ‘Dank u wel.’ Adele zei het, zo zacht ze kon, maar hij reageerde niet op haar woorden. Toen hij doorging met verbinden, fluisterde ze ze

nog een keer, ditmaal met alle rauwe emoties die ze had opgekropt.

‘Dank u.’

Hij keek op. Adele ontmoette zijn blik en zag geschrokken dat er tranen in zijn ogen glansden. De emotie werd sterker toen hij sprak. ‘Dit is Oostenrijk niet, weet je. Wat is er van ons geworden? Dit is niet Gods weg.’

Adele keek onderzoekend naar het gezicht van de vriendelijke, hoffelijke arts die ze haar hele leven had gekend, boog naar voren en gaf hem dankbaar een kus op zijn wang. Hoe kon iemand zo nederig zijn, zo eerzaam, zo begaan met het onrecht in de wereld terwijl haar vader leefde als het tegenovergestelde van diezelfde deugden? ‘Als dit Gods weg niet is, moeten we daar weer naar op zoek.’

Hij glimlachte en streek haar wang zoals hij nog maar kort geleden de wang van zijn dochter had gestreeld. ‘Laat het een bemoediging voor je zijn dat je nog leeft. Ik denk dat dat komt doordat God op je heeft gepast.’

Adele zou hebben geglimlacht als haar niet iets te binnen was geschoten. Ze probeerde zich over te geven aan de pogingen van de man om haar uitgeputte zenuwen te kalmeren, maar ze werd plotseling weer overspoeld door angst. Hij begreep het kennelijk niet.

Ze had de volgende dag een concert voor het Derde Rijk.